Marek Klain

Krajoznawstwo zamknięte w odznakach

Informator o odznakach R. O. PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy

RPK PTTK Bydgoszcz 2019

Marek Klain

„Krajoznawstwo zamknięte w odznakach”

Informator o odznakach R. O. PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy

Informator dofinansowany został z budżetu ZG PTTK na działalność programową Regionalnej Pracowni Krajoznawczej PTTK w Bydgoszczy

Krajoznawstwo zamknięte w odznakach.
Kluczem jest chęć zdobywania.
Zdobywanie to proces poznawania,
narzędziami poznawania są Twoje zmysły.
Dzięki zmysłom poznajesz swój kraj.
To jest właśnie krajoznawstwo.
Zacznij poznawanie od swojej Małej Ojczyzny…
M.K.

Zdjęcia: Hanna Ryszewska-H.R.
Adam Hinz
Henryk Wasilewski - H. W.
Druk: skalskidruk@gmail.com
Nakład: 200 szt
ISBN 978-83-955741-0-8

RPK PTTK Bydgoszcz 2019

Wstęp.
Dlaczego zdobywamy odznaki?

Jest wiele powodów, dlaczego warto zdobywać odznaki turystyczno-krajoznawcze. Oto kilka przykładów z mojego punktu widzenia oraz wieloletniego doświadczenia krajoznawcy- kolekcjonera.

Zdobywam odznaki turystyczne, krajoznawcze oraz okolicznościowe począwszy od mojej pierwszej wycieczki pieszej w dniu 07.10.1973r. Na początku była popularna OTP, potem kolejne odznaki, które nadal zdobywam.

Dlaczego więc zdobywamy odznaki?

− W ciekawy sposób przedstawiają naszą pasję, pokazują, co nas interesuje.

− Pomagają nam przyswoić wiedzę w różnych dziedzinach, takich jak przyroda, historia, architektura czy etnografia.

− Zmuszają nas do wysiłku fizycznego, co pomaga nam być zdrowym i sprawnym oraz czuć się młodo.

− Są źródłem zdrowej rywalizacji, jeżeli oczywiście chodzi nam o jakość zdobywania, a nie o ilość zdobytych odznak.

− Stanowią też estetyczne i ciekawe pamiątki dokumentujące poznane przez nas tereny czy obiekty.

Każdy kto zdobywa odznaki może mieć inne powody. Może ten informator zobrazuje Wam to, co miałem na myśli. Mam nadzieję, że dzięki niemu zachęcę większą rzeszę turystów i krajoznawców, a może nawet przypadkowe osoby, do zdobywania odznak, dzięki którym poznajemy piękno naszej ojczyzny.

M.K.

Odznaki regionalne R. O. PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy „WĘDROWNIK KUJAW I POMORZA”

Załącznik nr 1
Do Uchwały nr 3/VI/2009
Zarządu R. O. PTTK
„Szlak Brdy” w Bydgoszczy
z dnia 24.03.2009 r.

REGULAMIN REGIONALNEJ ODZNAKI TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZEJ

1. Regionalna Odznaka Turystyczno- Krajoznawcza „Wędrownik Kujaw i Pomorza" jest odznaką ustanowioną przez Zarząd Wojewódzki PTTK w Bydgoszczy w 1983 roku, a kontynuowaną przez Regionalny Oddział PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy i ma służyć popularyzacji wartości krajoznawczych regionu.
2. Odznakę przyznaje i rejestr prowadzi Oddziałowa Komisja Krajoznawcza R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy.
3. Odznaka posiada 4 stopnie: brązowy, srebrny, złoty, złoty z wawrzynem. Odznakę zdobywa się w kolejności stopni.
4. Odznakę w stopniu złotym z wawrzynem przyznaje Oddziałowa Komisja Krajoznawcza R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy za szczególne zasługi w dziedzinie krajoznawstwa regionu z pominięciem punktu 3.
5. Odznakę może zdobywać każdy po ukończeniu 8 roku życia.
6. Odznakę można zdobywać w czasie dowolnych wycieczek zbiorowych i indywidualnych, a osiągnięte punkty mogą być zaliczane do innych odznak PTTK według właściwych regulaminów.
7. Punkty przyznaje się za:

a) uczestniczenie w imprezach turystycznych organizowanych przez R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy – 2 punkty za każdy dzień imprezy;
b) uczestnictwo w innych imprezach i wycieczkach – 1 punkt za każdy dzień;
c) zwiedzanie obiektów wg załącznika – 1 punkt za obiekt.

8. Wymagana ilość punktów oraz czas zdobywania odznaki:

Stopień	Minimalny czas zdobywania	Minimalna liczba punktów
brązowy	1 rok*	20
srebrny	1 rok*	40
złoty	1 rok*	60
złoty z wawrzynem	bez ograniczeń	twórcza działalność krajoznawcza

*) czas liczy się od daty pierwszej wycieczki na dany stopień odznaki

9. Punktacja:

Stopień	Punkty za obiekty:					Punkty za uczestnictwo w wycieczkach	Łącznie
	architektury	przyrodnicze	kultury	miejsca pamięci narodowej	z dowolnej kategorii		
brązowy	4	2	2	2	5	5	**20**
srebrny	7	5	4	4	10	10	**40**
złoty	10	8	6	6	15	15	**60**

a) obiekty raz zaliczone nie mogą być powtarzane na wyższy stopień odznaki.
b) dopuszcza się zdobywanie punktów za obiekty nie ujęte w wykazie w liczbie:
- ⇨ 3 dla stopnia brązowego
- ⇨ 6 dla stopnia srebrnego
- ⇨ 10 dla stopnia złotego

10. Warunki nadania stopnia złotego z wawrzynem:
a) przyznawany on jest posiadaczom odznaki w stopniu złotym;
b) trwająca w dłuższym czasie aktywna działalność twórcza, przejawiająca się w różnych formach popularyzatorskich dotyczących krajoznawstwa regionu (publikacje przewodników, monografii, stron internetowych, artykułów, prowadzenie wycieczek krajoznawczych, prelekcje, wystawy itp.).
11. Dokumentację wycieczek i zwiedzanych obiektów należy prowadzić samodzielnie w dowolnej formie – za wyjątkiem formy elektronicznej. Dokumentacja ta musi zawierać podstawowe dane osobowe zdobywającego odznakę, daty wycieczek, nazwy obiektów oraz potwierdzenia ich zwiedzania (odcisk pieczęci z danego obiektu lub miejscowości, gdzie znajduje się lub poświadczenie właściwego członka kadry programowej PTTK, bilet wstępu do muzeum lub zdjęcie na tle obiektu krajoznawczego).
12. Dokumentację wraz z dodatkowymi (ewentualnie) materiałami należy przesłać do Oddziałowej Komisji Krajoznawczej R.O. PTTK „Szlak Brdy" na adres: ul. Sienkiewicza 1/I, 85-037 Bydgoszcz. Turyści spoza Bydgoszczy dołączają kopertę zwrotną ze znaczkiem pocztowym o odpowiednim nominale.
13. Odznaki - oprócz złotej z wawrzynem - są odpłatne.
14. Ostateczna interpretacja regulaminu należy do Oddziałowej Komisji Krajoznawczej R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy.

Niniejszy regulamin zatwierdzony został uchwałą 3/VI/2009 Zarządu R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy dnia 24.03.2009 i wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Zarząd Oddziału. Traci moc regulamin z dnia 26.02.1996 r.

ZAŁĄCZNIK DO REGULAMINU REGIONALNEJ ODZNAKI TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZEJ „WĘDROWNIK KUJAW I POMORZA”

Załącznik nr 2
Do Uchwały nr 3/VI/2009
Zarządu R.O.PTTK
„Szlak Brdy” w Bydgoszczy
z dnia 24.03.2009 r.

WYKAZ OBIEKTÓW ZALECANYCH DO ZWIEDZANIA

RODZAJ	LOKALIZACJA	REGION/ PODREGION/ KRAINA
	I. ARCHITEKTURA	
Mury miejskie, zamki, dwory i pałace	Pałac w stylu neogotyku angielskiego z XIX/XX wieku w Janikowie Wieża zamkowa z drugiej połowy XIV wieku w Kruszwicy Ruiny zamku z pierwszej połowy XIV wieku w Nowym Jasińcu gm. Koronowo	Kujawy
	Dwór obronny z XVI wieku w Grocholinie gm. Kcynia Pałac klasycystyczny z lat 1795-1800 w Lubostroniu gm. Łabiszyn Ruiny zamku z przełomu XIV i XV wieku w Wenecji gm. Żnin Wieża ratuszowa z XV wieku w Żninie	Pałuki
	Ruiny zamku z XV wieku w Gołańczy Alumnat Kosmowskiego z lat 1773-1775 w Trzemesznie	Wielkopolska
	Zespół obwarowań z XIV wieku w Chojnicach	Kaszuby
	Pałac klasycystyczny z lat 1770-1790 w Kamienicy gm. Gostycyn	Bory Tucholskie
	Zespół obwarowań z drugiej połowy XIV wieku w Nowem Ruiny zamku z lat 1338-1348 w Świeciu	Kociewie
Budownictwo drewniane świeckie	Spichrze z XVIII i XIX wieku w Bydgoszczy Spichlerz pomenonicki tzw. „Czarna Warszawa” z XVIII/XIX wieku w Otorowie gm. Solec Kujawski	Kujawy
	Chałupy z 2 połowy XIX wieku w Rytlu gm. Czersk Chałupa z początku XIX wieku w Silnie gm. Chojnice Chałupy z XIX wieku w Wysokiej Zaborskiej gm. Brusy	Kaszuby
	„Diabelski Młyn” z drugiej połowy XVIII wieku w Koronowie Chałupy z połowy XIX wieku w Kręgu gm. Śliwice Chałupy z połowy XIX wieku w Rzepicznej gm. Tuchola Chałupy z końca XVIII i XIX wieku w Suchej gm. Lubiewo	Bory Tucholskie
	Dawna karczma i chałupy z XIX wieku w Bratwinie gm. Dragacz Pomenonicka chata podcieniowa z 1770 roku w Chrystkowie gm. Świecie Chałupy z połowy XIX wieku w Łążku gm. Osie Pomenonicka chata podcieniowa z 1837 roku w Mątawach gm. Nowe Chałupy z końca XVIII i XIX wieku w Michalu gm. Dragacz Chałupy z XIX wieku w Niedźwiedziu gm. Świecie Chałupy z połowy XIX wieku w Osiu Chałupy z końca XVIII i XIX wieku w Wielkim Komorsku gm. Dragacz Pomenonickie chałupy z połowy XVIII i XIX wieku w Wielkim Lubieniu gm. Dragacz	Kociewie
Budownictwo drewniane sakralne	Kościół p.w. św. Anny z 1766 roku w Kościeszkach gm. Jeziora Wielkie Kościół p.w. św. Anny z 1713 roku w Liszkowie gm. Rojewo Kościół p.w. św. Mikołaja z lat 1733-1734 w Pieraniu gm. Dąbrowa Biskupia Kościół p.w. św. Marii Magdaleny z 1699 roku we Włókach gm. Dobrcz	Kujawy
	Kościół p.w. św. Mikołaja z 1674 roku w Gąsawie Kościół p.w. św. Michała Archanioła z 1742 roku w Niestronnie gm. Mogilno Kościół p.w. św. Wawrzyńca z XVII wieku w Parlinie gm. Dąbrowa Kościół p.w. św. Marii Magdaleny z 1727 roku w Ryszewku gm. Gąsawa	Pałuki
	Kościół szachulcowy p. w. św. Katarzyny z 1781 r. w Sypniewie gm. Więcbork Kościół szachulcowy p.w. św. Jakuba Starszego z 1747 r. w Wielowiczu gm. Sośno	Krajna
	Kościół p.w. św. Marcina z Tours z 1724 roku w Borzyszkowach gm. Lipnica Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego z 1642 roku w Leśnie gm. Brusy	Kaszuby
	Kościół p.w. św. Jana Nepomucena o konstrukcji szkieletowej z 1768 roku w Dąbrówce gm. Tuchola	Bory Tucholskie
Budownictwo murowane sakralne	Katedra p.w. św. Marcina i św. Mikołaja z lat 1466-1502 w Bydgoszczy Kościół p.w. św. Mikołaja i św. Konstancji z XIV wieku w Gniewkowie Kościół p.w. NMP „Ruina” z XII/XIII wieku w Inowrocławiu Kościół p.w. św. Małgorzaty z XII wieku w Kościelcu Kujawskim gm. Pakość Kolegiata p.w. św. Piotra i Pawła z lat 1120-1140 w Kruszwicy Kościół p.w. św. Marii Magdaleny z 1522 r. w Kwieciszewie gm. Mogilno Kościół i klasztor karmelitów z XVII/XVIII wieku w Markowicach gm. Strzelno Romańsko-barokowy zespół Norbertanek z XII wieku w Strzelnie Rotunda p.w. św. Prokopa z 1160 roku w Strzelnie	Kujawy

Budownictwo murowane sakralne	Kościół p.w. św. Mikołaja z XIII/XIV wieku w Cerekwicy gm. Żnin Kościół p.w. św. Michała Archanioła z 1631 roku w Kcyni Kościół pokarmelicki NMP z lat 1778-1780 w Kcyni Kościół p.w. św. Katarzyny z lat 1610-1618 w Smogulcu gm. Gołańcz Kościół p.w. Narodzenia NMP z 1467 roku w Żernikach gm. Janowiec Wielkopolski	Pałuki
	Zespół pobenedyktyński z kościołem p.w. św. Jana z XI wieku zgotyzowany w XIII/XIV wieku w Mogilnie Kościół romańsko- gotycko- barokowy p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Michała Archanioła w Trzemesznie	Wielkopolska
	Kościół p.w. Trójcy Świętej z XV/XVI wieku w Byszewie gm. Koronowo Kościół p.w. Trójcy Świętej z lat 1606-1607 w Runowie Krajeńskim gm. Więcbork	Krajna
	Kościół Farny z lat 1340-1360 w Chojnicach Kościół p.w. św. Jakuba z 1402 roku w Ostrowitem gm. Chojnice Kościół p.w. św. Mikołaja z lat 1904-1906 wraz z Kalwarią we Wielu gm. Karsin Zespół poklasztorny z lat 1766-1780 w Zamartem gm. Kamień Krajeński	Kaszuby
	Kościół pocysterski z XIV wieku w Koronowie	Bory Tucholskie
Archeologia	Skansen archeologiczny - piramidy kujawskie z II okresu neolitu polskiego (3500-2500 lat p.n.e.) w Wietrzychowicach gm. Izbica Kujawska	Kujawy
	Osiedle obronne z 550 r. p.n.e. w Biskupinie gm. Gąsawa Kurhan sprzed 4000 lat w Złotowie gm. Barcin	Pałuki
	Cmentarzysko kurhanowe z IX/X wieku w Polanowie gm. Wyrzysk	Krajna
	Cmentarzysko kurhanowe z IV w. p.n.e. - II w. n.e. w Leśnie gm. Brusy	Kaszuby
II. PRZYRODA		
Rezerwaty	Leśny pow. 74,69 ha – „Dziki Ostrów" gm. Nowa Wieś Wielka Leśny pow. 5,8 ha – „Rejna" gm. Dąbrowa Biskupia	Kujawy
	Leśny pow. 12,10 ha – „Grocholin" gm. Kcynia	Pałuki
	Leśny pow. 0,48 ha – „Borek" gm. Sadki Leśny pow. 10,27 ha – „Gaj Krajeński" gm. Sępólno Krajeńskie Leśny pow. 96,09 ha – „Zielona Góra" gm. Wyrzysk	Krajna
	Faunistyczny pow. 70,40 ha – „Jezioro Laska" gm. Brusy Florystyczny pow. 16,91 ha – „Kamienne Kręgi" koło wsi Odry gm. Czersk	Kaszuby
	Leśny pow. 102,21 ha – „Brzęki im. Z. Czubińskiego" gm. Osie Leśny pow. 80,90 ha – „Cisy Staropolskie" w Wierzchlesie gm. Cekcyn Leśny pow. 9,64 ha – „Ustronie" gm. Czersk	Bory Tucholskie
	Leśny pow. 31,87 ha – „Las Mariański" gm. Dąbrowa Chełmińska Leśny pow.27,81 ha – „Wielka Kępa Ostromecka" gm. Dąbrowa Chełmińska	Ziemia Chełmińska
Pomniki przyrody - głazy	Grota wapienna „Bajka" w parku w Gądeczu gm. Dobrcz	Kujawy
	Głaz „Kamienny Dom" w Szczepankowie gm. Dąbrowa	Pałuki
	Głaz w Zabartowie przy drodze do Rościmina gm. Więcbork	Krajna
	Głazowisko „Piekło" w korycie rzeki Brdy koło Świtu gm. Cekcyn „Kamień Jagiełły" w korycie rzeki Brdy koło Rudzkiego Mostu (dzielnica Tucholi) „Kamień Świętego Wojciecha" w Leosi gm. Drzycim	Bory Tucholskie
Pomniki przyrody - źródła	„Świętego Huberta" nad Jeziorem Ostrowickim gm. Dąbrowa	Pałuki
	„Wodogrzmoty Krasnoludków" w rezerwacie „Źródła Stążki" gm. Cekcyn	Bory Tucholskie
	„Marianki" w Świeciu „Świętego Huberta" w Topolnie gm. Pruszcz	Kociewie
	„Marii" w Ostromecku gm. Dąbrowa Chełmińska	Ziemia Chełmińska
Pomniki przyrody – drzewa	Dąb „Bartek" o obwodzie 650 cm przy ul. Toruńskiej w Bydgoszczy „Dąb Napoleona" o obwodzie 624 cm przy leśniczówce Lipniki gm. Białe Błota 12 dębów o obwodzie 200-575 cm na terenie grodziska („Święty Gaj" Wyczółkowskiego) w Nowym Jasińcu gm. Koronowo	Kujawy
Pomniki przyrody – drzewa	„Dąb Jagiełły" o obwodzie 543 cm przy kościele w Łabiszynie Dąb o obwodzie 950 cm przy drodze w Reczu gm. Rogowo Aleja modrzewiowa w Szczepankowie gm. Dąbrowa Lipa „Jadwiga" o obwodzie 408 cm obok budynku Urzędu Gminy w Szubinie	Pałuki
	Dąb szypułkowy im. Władysława Szafera obwód 720 cm przy szosie Potulice - Nakło Dąb „Szkolniak" o obwodzie 440 cm w Występie gm. Nakło n/Notecią	Krajna
	Dęby „Adam" i „Ewa" w leśnictwie Cisewo gm. Karsin	Kaszuby
	Skupisko dębów o obwodzie 231-466 cm w Świcie gm. Cekcyn Sosna „Królowa Borów" o obwodzie 300 cm w leśnictwie Lipowa (oddział 128 c) gm. Śliwice Pięciopienny dąb szypułkowy o obwodzie 200-300 cm na polu za wsią Popielewo gm. Koronowo	Bory Tucholskie

Parki dworskie w zespołach pałacowo-parkowych	Aleksandrów Kujawski - Zespół Szkół, ul. Wyspiańskiego 4 Kobylniki gm. Kruszwica	Kujawy
	Grocholin gm. Kcynia Lubostroń gm. Łabiszyn	Pałuki
	Samostrzel gm. Sadki	Krajna
	Sartowice gm. Świecie	Kociewie
	Ostromecko gm. Dąbrowa Chełmińska	Ziemia Chełmińska
III. MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ		
Pomnik w „Dolinie Śmierci"- Bydgoska Golgota XX wieku w Bydgoszczy-Fordonie Pomnik ku czci pomordowanych w latach 1939-1945 mieszkańców Bydgoszczy i regionu na Starym Rynku w Bydgoszczy Cmentarz Bohaterów 1939-1945 na Wzgórzu Wolności w Bydgoszczy Kaplica Męczeństwa Bydgoszczy przy kościele p.w. św. Polskich Braci Męczenników na osiedlu Wyżyny w Bydgoszczy Pomnik na miejscu kaźni w lasach gniewkowskich Kwatera pomordowanych w obozie na Błoniu w Inowrocławiu Obelisk w miejscu kaźni przy drodze Strzelno - Cieńcisko gm. Strzelno Zbiorowa mogiła ofiar na miejscu kaźni w Tryszczynie gm. Koronowo Pomnik nieznanego żołnierza poległego we wrześniu 1939 r. we Włókach gm. Dobrcz		Kujawy
Pomnik Powstańców Wielkopolskich w Zamościu gm. Szubin		Pałuki
Mauzoleum ofiar terroru w Mogilnie		Wielkopolska
Mauzoleum ofiar obozu w Karolewie gm. Więcbork Pomnik Szlaku I Armii WP w Mroczy Cmentarz i pomnik zamordowanych w byłym obozie przejściowym w Potulicach gm. Nakło n/Notecią Mogiły ofiar i Pomnik Ofiar Hitleryzmu w Radzimiu gm. Kamień Krajeński		Krajna
Pomnik ku czci zamordowanych nauczycieli przy ul. Człuchowskiej w Chojnicach Pomnik w „Dolinie Śmierci" w Igłach (Chojnice) Pomnik ku czci 18 Pułku Ułanów Pomorskich w Krojantach gm. Chojnice Obelisk ku czci partyzantów „Gryfa Pomorskiego" w Męcikale gm. Brusy		Kaszuby
Pomnik i mogiły ofiar 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich w Bukowcu Pomnik i mogiły ofiar terroru w Rudzkim Moście (dzielnica Tucholi)		Bory Tucholskie
Pomnik i zbiorowa mogiła ofiar terroru niemieckiego w Mniszku gm. Dragacz		Kociewie
IV. MUZEA I WAŻNIEJSZE IZBY REGIONALNE		
Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, ul. Gdańska 4 Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego w Bydgoszczy, ul. Berwińskiego 4 Pomorskie Muzeum Wojskowe w Bydgoszczy, ul. Czerkaska 2 Stary Kanał Bydgoski wraz z Muzeum Kanału Bydgoskiego w III L.O. w Bydgoszczy, ul. Nowogrodzka 3 Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu, ul. Solankowa 33 Dom rodzinny Jana Kasprowicza w Inowrocławiu- Szymborzu, ul. Wielkopolska 11 Izba Pamięci im. generała Władysława Sikorskiego w Parchaniu gm. Dąbrowa Biskupia Muzeum Parafialne w Raciążku		Kujawy
Chata Kaszubska, pracownia i zbiory Józefa Chełmowskiego w Brusach Jagliach Muzeum Regionalne w Chojnicach (Brama Człuchowska) Izba Pamięci Powstania Listopadowego w Czersku, L.O. ul. Szkolna 3 Izba Pamięci 18 Pułku Ułanów Pomorskich w Szkole Podstawowej w Nowej Cerkwi gm. Chojnice Muzeum Ziemi Zaborskiej we Wielu gm. Karsin		Kaszuby
Chata Kaszubska, pracownia i zbiory Józefa Chełmowskiego w Brusach Jagliach Muzeum Regionalne w Chojnicach (Brama Człuchowska) Izba Pamięci Powstania Listopadowego w Czersku, L.O. ul. Szkolna 3 Izba Pamięci 18 Pułku Ułanów Pomorskich w Szkole Podstawowej w Nowej Cerkwi gm. Chojnice Muzeum Ziemi Zaborskiej we Wielu gm. Karsin		Kaszuby
Muzeum Borów Tucholskich w Tucholi, ul. Podgórna 1		Bory Tucholskie

PRZYJACIEL BYDGOSZCZY

Załącznik nr 4
Do Protokołu Zarządu
z dnia 16.10.2012 r.

Regionalna Odznaka Krajoznawczo- Turystyczna PTTK
R e g u l a m i n

I. *Postanowienia ogólne*

1. Zarząd R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy na wniosek Oddziałowej Komisji Krajoznawczej zatwierdza nowe zasady zdobywania i weryfikacji Regionalnej Odznaki Krajoznawczo- Turystycznej PTTK „Przyjaciel Bydgoszczy".
2. Odznaka ma na celu propagowanie i popularyzację Bydgoszczy, jej walorów historycznych oraz kulturalno- przyrodniczych.
3. Odznaka jest trzystopniowa:
   a. Stopień brązowy
   b. Stopień srebrny
   c. Stopień złoty

II. *Warunki zdobywania odznaki:*

1. Odznakę może zdobywać każdy po ukończeniu 10 roku życia.
2. Odznakę zdobywa się w kolejności stopni, począwszy od stopnia brązowego.
3. Posiadacz odznaki „Przyjaciel Bydgoszczy" przyznanej wg regulaminu z 1996 roku, zdobywa odznakę począwszy od stopnia srebrnego.
4. Dla poszczególnych stopni odznaki wymagane jest zwiedzenie obiektów w ilości podanej w tabeli:

Stopień / Obiekt	Stopień brązowy	Stopień srebrny	Stopień złoty
Architektura	8	12	17
Zabytek techniki	2	3	4
Muzeum	2	3	4
Miejsce Pamięci Narodowej	2	3	4
Przyroda	3	4	7
Archeologia	-	1	1
Pozostałe obiekty	3	4	8
Razem:	20	30	45

5. Przy weryfikacji odznaki zaliczane będą wyłącznie obiekty wymienione w kanonie odznaki.

III. *Weryfikacja*

1. Dokumentację zwiedzanych obiektów należy prowadzić samodzielnie w dowolnej formie. Jednak musi ona zawierać podstawowe dane osobowe zdobywającego odznakę, daty zwiedzania obiektów oraz ich potwierdzenia.
2. Potwierdzeniem zwiedzenia obiektu może być odcisk pieczęci obiektu, bilet wstępu do muzeum, fotografia zwiedzającego na tle lub w obiekcie, potwierdzenie przez członka kadry PTTK (instruktora, przodownika, przewodnika turystycznego, organizatora turystyki, opiekuna SKKT itp.).
3. Weryfikacji dokonuje i odznakę przyznaje zespół weryfikacyjny regionalnych odznak krajoznawczych przy R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy.
4. Odznaka honorowa może być nadana uchwałą Zarządu R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy za szczególne zasługi w działalności społecznej na rzecz turystyki i krajoznawstwa w Bydgoszczy.
5. Wręczanie odznak (dotyczy pkt 4) następuje w sposób uroczysty na zebraniach i spotkaniach, przy udziale przedstawicieli R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy.
6. Ostateczna interpretacja regulaminu należy do Zarządu R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy.
7. Niniejszy regulamin wraz z kanonem odznaki został zatwierdzony przez Zarząd R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy Uchwałą nr **7/VI/2012** z dnia 16.10.2012 r. i wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia.
8. Traci moc regulamin odznaki zatwierdzony w dniu 26 lutego 1996 roku.

K a n o n

1. Architektura

a. Obiekty sakralne
- Katedra pw. Św. Marcina i Mikołaja- Sanktuarium M.B. z Różą (ul. Farna 2)
- Kościół pobernardyński pw. NMP Królowej Pokoju (ul. Bernardyńska 2)
- Kościół Klarysek pw. Wniebowzięcia NMP (ul. Gdańska 2)
- Kościół Św. Trójcy (ul. Świętej Trójcy 26)
- Kościół św. Apostołów Piotra i Pawła (Pl. Wolności)
- Kościół Św. Andrzeja Boboli (Pl. Kościeleckich)
- Kościół św. Stanisława Biskupa i Męczennika (ul. Kapliczna 1)
- Kościół Najświętszego Serca P. Jezusa (Plac Piastowski)
- Cerkiew Prawosławna pw. Św. Mikołaja (Nowy Rynek)
- Synagoga w Fordonie (ul. Bydgoska 22)
- Kościół św. Mikołaja w Fordonie (przy Rynku w Fordonie)
- Bazylika Świętego Wincentego a' Paulo (Aleje Ossolińskich 2)
- Kościół Polskich Braci Męczenników (ul. Ks. Jerzego Popiełuszki 3)
- Kościół Ewangelicko- augsburski (ul. Warszawska)

b. Obiekty świeckie
- fragmenty średniowiecznych murów miejskich (ul. Pod Blankami)
- Spichrze nad Brdą (ul. Grodzka 9-11)
- Biały Spichlerz (na Wyspie Młyńskiej)
- Spichlerz „Karczma Młyńska" (Wyspa Młyńska)
- Czerwony Spichlerz (Wyspa Młyńska)
- Bydgoska Wenecja (nad Młynówką)
- Ratusz bydgoski (dawne kolegium jezuickie)

- Biblioteka Publiczna (Stary Rynek)
- Sąd Rejonowy i Okręgowy (Wały Jagiellońskie)
- Pałacyk Lloyda -dawniej Żegluga Bydgoska (Rybi Rynek)
- Poczta Główna (ul. Jagiellońska 6)
- Miejska hala targowa (ul. Podwale 5)
- „Stara Ochronka" (WOK- Plac Kościeleckich)
- Gmach dawnej dyrekcji kolei (ul. Dworcowa 63)
- Kamienice (Stary Rynek)
- Kamienice (ul. Cieszkowskiego)
- Kamienice (ul. Mickiewicza)
- Siedziba Radia P i K (ul. Gdańska 50)
- Kamienica Poli Negri (ul. Zamoyskiego 8)
- Hotel „Pod Orłem" (ul. Gdańska 14)
- Dom Towarowy -dawniej „Jedynak" (ul. Gdańska 15 u zbiegu z ul. Dworcową)
- Kamienica eklektyczna z 1896-98r. (u zbiegu ul. Gdańskiej/Pl. Wolności 1)
- Budynki UKW (Pl. Weyssenhoffa/ Al. Ossolińskich)
- Zabudowa (ul. Sielanka)
- Kamienice (ul. Długa)
- Filharmonia Pomorska (ul. Libelta 16)
- Opera Nowa (ul. Marszałka Focha 5)
- Zabudowa Rynku w Fordonie
- Pałacyk Buchholza (ul. Garbary)
- Pałac Carla Blumwe (ul. Nakielska 53)

2. Zabytki techniki
- Stary Kanał Bydgoski ze śluzami
- Śluza Okole
- Śluza Miejska (ul. Marcinkowskiego)
- Jaz Farny między Młynówką a Brdą (nieopodal katedry)
- Jaz Ulgowy z 1920 r. (ul. Mennica na wysokości Zespołu Szkół nr 25)
- Młyny Rothera (na Wyspie Młyńskiej)
- Most drogowo- kolejowy przez Wisłę w Fordonie
- Most Królowej Jadwigi z 1913 r. (ul. Królowej Jadwigi)
- Neogotycka wieża ciśnień na Wzgórzu Dąbrowskiego
- Jaz Czersko Polskie
- Most kolejowy nad Brdą i ul. Żeglarską
- Mała elektrownia „Kujawska" (Wyspa Młyńska)
- Zabudowa wodociągów w „Lesie Gdańskim"

3. Muzea
- Muzeum im. Leona Wyczółkowskiego:
a. spichrze nad Brdą (ul. Grodzka 9-11)
b. Biały Spichlerz (Wyspa Młyńska)
c. Czerwony Spichlerz (Wyspa Młyńska)
d. Dom Leona Wyczółkowskiego (ul. Mennica 7)
e. Exploseum DAG Fabrik (ul. Glinki)
- Muzeum Wojsk Lądowych (ul. Czerkaska 2)
- Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego (Ul. Berwińskiego 4)
- Muzeum Oświaty (ul. M. Skłodowskiej Curie 4)
- Muzeum Farmacji (ul. Gdańska 5)

- Izba Tradycji Bydgoskich Kolei Żelaznych (Dworzec PKP)
- Muzeum Kanału Bydgoskiego (ul. Nowogrodzka 3)
- Exploseum DAG Fabrik (ul. Glinki)
- Muzeum Sportu (ul.Gdańska- stadion „Zawiszy")

4. Miejsca Pamięci Narodowej
- Pomnik Walki i Męczeństwa (Stary Rynek)
- Dolina Śmierci (Fordon)
- Cmentarz Bohaterów Bydgoszczy na Wzgórzu Wolności (ul. Generała Grzmota Skotnickiego 2)
- Cmentarz Obozu przejściowego w Smukale Dolnej
- Pomnik ku czci pracowników PKP (ul. Dworcowa 63)
- Cmentarz Nowofarny- kwatera żołnierzy WP poległych w 1920 r.
- Grób Nieznanego Powstańca Wielkopolskiego
- Pomnik poległych i pomordowanych nauczycieli ul. Artyleryjska 4
- Głaz z tablicą pamięci żołnierzy AK ul. Markwarta
- Pomnik Ofiar II Wojny Światowej w Fordonie
- Tablica pamiątkowa Obozu Internowanych (ul. Gdańska)

5. Obiekty przyrodnicze
- Ogród Botaniczny (Myślęcinek)
- Myślęcinek - szklarnie (z roślinami tropikalnymi)
- Myślęcinek - ścieżka przyrodnicza dla niewidomych
- Ogród Botaniczny (UKW) (ul. Niemcewicza)
- Ogród Fauny Polskiej(Myślęcinek- ul. Gdańska 173)
- Dąb „Bartek"- (ul. Toruńska 302)
- Dąb „Napoleona" w Fordonie (ul. Rataja)
- Głaz narzutowy - Pomnik przyrody nieożywionej „Wojciech" ul. Rejewskiego)
- Aleja 46 jarzębów szwedzkich
- Uroczysko „Zacisze" (Myślęcinek)
- Park Kazimierza Wielkiego
- Planty nad Kanałem Bydgoskim
- Park im. Władysława Jagiełły (ul. Jagiellońska)
- Park na Wzgórzu Dąbrowskiego
- Park im. Jana Kochanowskiego
- Park Ludowy im. Wincentego Witosa

6. Archeologia
- Grodzisko wczesnośredniowieczne „Wyszogród"
- Grodzisko kultury łużyckiej (Zamczysko) „Góra Zamkowa"

7. Pozostałe obiekty
a. Pomniki bydgoskie
- Pomnik Kazimierza Wielkiego (ul. Pod Blankami)
- Pomnik Leona Barciszewskiego (Wełniany Rynek)
- Pomnik Henryka Sienkiewicza (Park Jana Kochanowskiego)
- Pomnik Andrzeja Szwalbe (przy Filharmonii Pomorskiej)

- Ławeczka Mariana Rejewskiego (u zbiegu ul. Gdańskiej i Śniadeckich) foto: H.R.
- Łuczniczka (Park Kochanowskiego)
- Przechodzący przez Brdę (przy ul. Mostowej)
- Trzy Gracje (Stary Port)
- Figura Chrystusa Króla (ul. Seminaryjna)
- Figura Św. Jana Nepomucena (obok Katedry)

b. Fontanny
- „Potop" (Park Kazimierza Wielkiego)
- Dzieci bawiące się gęsią (Stary Rynek)

c. Place miejskie
- Stary Rynek
- Rybi Rynek
- Zbożowy Rynek
- Wełniany Rynek
- Nowy Rynek
- Plac Kościeleckich
- Plac Targowy w Fordonie
- Plac Piastowski
- Plac Poznański

*** (Opracowanie regulaminu i kanonu: Marek Klain, poprawki i uzupełnienie OKKiOP)**

„Dąb Bartek” foto: H.R.

„MŁODY TURYSTA BYDGOSZCZY”

Załącznik nr 3
do protokołu Zarządu
z dnia 25.06.2019r.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE
Odznaka ma na celu propagowanie i popularyzację miasta Bydgoszczy, jego walorów historycznych, przyrodniczych i krajoznawczych wśród dzieci i młodzieży. Odznaka jest stała – jednostopniowa.

II. WARUNKI ZDOBYWANIA ODZNAKI
Odznakę można zdobywać począwszy od **6** roku życia.
Warunkiem uzyskania odznaki jest:
1. Zwiedzenie **5** obiektów zgodnie z załącznikiem
2. Udział w **2** imprezach organizowanych przez R. O. PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy lub zamiennie zwiedzenie **4** kolejnych obiektów zgodnie z załącznikiem.

Załącznik:

1. Katedra św. Marcina i Mikołaja
2. Kościół Klarysek Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
3. Kościół Garnizonowy
4. Bazylika św. Wincentego à Paulo,
5. Średniowieczne mury miejskie
6. Teatr
7. Filharmonia
8. Opera
9. Muzeum im. Leona Wyczółkowskiego (minimum 1 oddział)
10. Bydgoska Wenecja (Wyspa Młyńska)
11. Kanał Bydgoski (minimum 1 śluza)
12. Pomnik (do wyboru): Łuczniczka, Fontanna Potop, Król Kazimierz Wielki, Przechodzący przez Rzekę, Marian Rejewski, Leon Barciszewski
13. Myślęcinek - Ogród Botaniczny
14. Myślęcinek - Ogród Fauny Polskiej

Dopuszczalne jest zwiedzenie innych ciekawych miejsc nie ujętych w załączniku (muzeum, zabytek, park, pomnik przyrody itp.)

III. WERYFIKACJA
2. Zwiedzanie poszczególnych obiektów winno być udokumentowane poprzez odcisk pieczątki z obiektu lub najbliższej instytucji wraz z datą lub potwierdzone prze przodownika turystyki kwalifikowanej, przewodnika turystycznego, instruktora PTTK obecnego na wycieczce. Honorowane jest także osobiste wykonanie fotografii krajoznawczej. Forma prowadzenia dokumentacji (np. kronika, album, książeczka) jest dowolna. Nośnik cyfrowy z fotografiami obiektów może stanowić uzupełnienie wymaganej dokumentacji.
3. Weryfikacji dokonuje i odznakę przyznaje zespół weryfikacyjny odznaki powołany przez Zarząd Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdy”
ul. Sienkiewicza 1/I 85-037 Bydgoszcz.
4. Odznaki są do nabycia w siedzibie oddziału.
5. Ostateczna interpretacja regulaminu należy do Zarządu Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy.

Regulamin wraz ze zmianami został zatwierdzony uchwałą nr **20/IX/2019** z dnia **25.06.2019** roku przez Zarząd Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy
i wchodzi w życie z datą uchwalenia, jednocześnie traci moc regulamin z dnia 30.09.2010 roku.

MIŁOŚNIK BRDY

Załącznik nr 1
Do Uchwały Nr 4/VI/2009
Zarządu R.O.PTTK
„Szlak Brdy” w Bydgoszczy
z dnia 24.marca 2009r.

REGULAMIN ODZNAKI

1. Odznaka „Miłośnik Brdy" jest odznaką przyznawaną przez Regionalny Oddział PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy osobom odwiedzającym w celach krajoznawczych rzekę Brdę, Bory Tucholskie i część Kaszub, przez które Brda przepływa.
2. Odznakę weryfikuje Komisja Krajoznawcza R. O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy na wniosek organizacji turystycznych lub turystów indywidualnych .
3. Odznaka jest dwustopniowa: zwykła i z laurem.

   Odznakę zwykłą przyznaje się za 5 – krotne w ciągu najmniej 5 lat (każdorazowy pobyt nie krótszy niż 3 dni) odwiedzanie w celach poznawczych Brdy i terenów wymienionych w punkcie 1.
   Odznakę z laurem przyznaje się za 10 – krotne w ciągu najmniej 10 lat (każdorazowy pobyt nie krótszy niż 3 dni) odwiedzanie w celach poznawczych ww. terenów.
   Pobyty winny być poświadczone w książeczkach turystyki kwalifikowanej lub w dowolnie wykonanej kronice zdobywania odznaki.
   Pobyty należy udowodnić pieczątkami z nazwami miejscowości, w inny sposób jednoznacznie potwierdzający pobyt w danym miejscu lub przez członków kadry programowej PTTK.
4. Odznaka może być przyznana również za pobyty turystyczno – krajoznawcze nad Brdą w okresie lat minionych.
5. Wraz z przyznawaną odznaką wręczana jest legitymacja z numerem ewidencyjnym, uprawniająca do noszenia odznaki.
6. Zarząd R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy ma prawo przyznać honorowa odznakę „Miłośnik Brdy" za wybitne, wieloletnie zasługi w popularyzacji turystyki i krajoznawstwa na terenach związanych z rzeką Brdą.
7. Ostateczna interpretacja regulaminu należy do Zarządu R.O.PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy.

Znowelizowany regulamin został zatwierdzony przez
Zarząd Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy
w dniu 24.03.2009r. i wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia.

ŚLADAMI MENNONITÓW W POLSCE

Załącznik nr 4
Do protokółu Zarządu
z dnia 16.04.2012 r.

Odznaka Krajoznawcza „Śladami Mennonitów w Polsce"

1. **Postanowienia ogólne:**
   a) Regionalny Oddział PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy ustanawia odznakę krajoznawczą „Śladami Mennonitów w Polsce" w stopniu brązowym, srebrnym i złotym.
   b) Odznakę można zdobywać po ukończeniu 8 roku życia.
   c) Czas zdobywania poszczególnych stopni odznaki jest nieograniczony.
   d) Podstawą weryfikacji jest kronika odznaki, którą należy prowadzić samodzielnie w dowolnej formie – za wyjątkiem formy elektronicznej.
   e) Dokumentację należy przesłać do R.O. PTTK "Szlak Brdy" na adres: ul. Sienkiewicza 1/I, 85-037 Bydgoszcz. Turyści spoza Bydgoszczy dołączają kopertę zwrotną ze znaczkiem pocztowym o odpowiednim nominale.
   f) Ostateczna interpretacja regulaminu należy do Zarządu Regionalnego Oddziału PTTK "Szlak Brdy" w Bydgoszczy. Wszelkich informacji udziela się pod numerem tel. 52-322-35-89.
   g) Niniejszy regulamin zatwierdzony został uchwałą nr **1a/VI/2012** Zarządu Regionalnego Oddziału PTTK "Szlak Brdy" w Bydgoszczy dnia **16.04.2012** i wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Zarząd Oddziału.
2. **Zasady zdobywania odznaki:**
   2.1. Stopień brązowy: należy zwiedzić i udokumentować zwiedzenie następujących obiektów:
   a) 5 dowolnych cmentarzy z pochówkami mennonitów,
   b) 5 dowolnych chałup mennonitów (lub zespołów chałup znajdujących się w jednej wsi),
   c) 5 innych obiektów związanych z mennonitami (spichlerze, eksponaty w muzeach lub skansenach, ślady działalności np. terpy, wały przeciwpowodziowe, rowy melioracyjne, kanały, stawy, nasadzenia, układ wsi, rozłogi pól itp).
   ⇨ Wybrane obiekty nie mogą pochodzić z wykazu obiektów do stopni srebrnego i złotego.
   ⇨ Opis każdego obiektu powinien zawierać podstawowe dane, dokładną lokalizację oraz cechy wskazujące na to, iż obiekt jest związany z mennonitami.
   ⇨ Potwierdzeniem jest pieczątka z nazwą miejscowości lub zdjęcie osoby zdobywającej odznakę na tle tablicy drogowej z nazwą miejscowości lub pieczątka członka kadry PTTK.
   2.2. Stopień srebrny: należy zwiedzić i udokumentować zwiedzenie następujących obiektów:
   a) 5 cmentarzy spośród wymienionych w wykazie,
   b) 5 chałup spośród wymienionych w wykazie,
   c) 5 świątyń spośród wymienionych w wykazie,

d) 5 innych obiektów spośród wymienionych w wykazie.
⇨ Opis każdego obiektu powinien zawierać podstawowe dane (nazwa, miejscowość, data powstania)
⇨ Potwierdzeniem jest pieczątka z nazwą miejscowości lub zdjęcie osoby zdobywającej odznakę na tle tablicy drogowej z nazwą miejscowości lub pieczątka członka kadry PTTK.

2.3. Stopień złoty: należy zwiedzić i udokumentować zwiedzenie wszystkich 25 obiektów z wykazu.
⇨ Opis każdego obiektu powinien zawierać podstawowe dane (nazwa, miejscowość, data powstania)
⇨ Potwierdzeniem jest pieczątka z nazwą instytucji (muzeum, skansen) lub miejscowości lub pieczątka członka kadry PTTK. Honorowane będzie również zdjęcie osoby zdobywającej odznakę na tle obiektu.

Mennonici - chrześcijańskie wyznanie protestanckie, powstałe w roku 1539 w Holandii. Jeden z nurtów anabaptyzmu, wywodzący nazwę od swego założyciela - Menno Simmonsa. W wyniku prześladowań część wspólnoty mennonickiej opuściła Holandię w 1555 roku i szukała przyjaznego miejsca do osiedlenia się w całej Europie. W Polsce mennonici osiedlali się między innymi na Żuławach, w Dolinie Dolnej Wisły oraz w Kazuniu koło Warszawy, na terenach dotychczas niezamieszkanych, dając początek tzw. kolonizacji olęderskiej.

Olędrzy - pierwotnie osadnicy z Fryzji i Niderlandów, najczęściej wyznania mennonickiego, którzy w XVI-XVII wieku zakładali wsie w Prusach Królewskich, wzdłuż Wisły i jej dopływów, na Kujawach, Mazowszu i w Wielkopolsce. W późniejszym okresie (aż do poł. XIX w.) mianem olędrów określano osadników różnego wyznania i narodowości (gł. Polaków i Niemców, czasem Szkotów, Czechów i Węgrów), którzy korzystali z pewnych przywilejów wynikających z prawa stosowanego przez fryzyjskich i niderlandzkich kolonistów.

Wykaz obiektów do Odznaki Krajoznawczej „Śladami Mennonitów w Polsce"

stopień srebrny:

1. cmentarze:
   - ✓ **Wielkie Łunawy** (woj. kujawsko-pomorskie, pow. chełmiński, gm. Chełmno)
   - ✓ **Sosnówka** (woj. kujawsko-pomorskie, pow. grudziądzki, gm. Grudziądz)
   - ✓ **Zajączkowo Wielkie** (woj. kujawsko-pomorskie, pow. świecki, gm. Nowe n. Wisłą)
   - ✓ **Nowa Wieś Śladów** (woj. mazowieckie, pow. sochaczewski, gm. Brochów)
   - ✓ **Okrągła Łąka** (woj. pomorskie, pow. kwidzyński, gm. Sadlinki)
   - ✓ **Szaleniec** (woj. pomorskie, pow. malborski, gm. Stare Pole)
   - ✓ **Różewo** (woj. pomorskie, pow. nowodworski, gm. Nowy Dwór)
   - ✓ **Wielkie Walichnowy** (woj. pomorskie, pow. tczewski, gm. Gniew)
   - ✓ **Markusy** (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski)
   - ✓ **Wikrowo** (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski, gm. Gronowo Elbląskie)
2. chałupy:
   - ✓ **Bydgoszcz-Łęgnowo** (ul Toruńska 406) - dom podcieniowy (woj. kujawsko-pomorskie)
   - ✓ **Dragacz** – zespół chałup (woj. kujawsko-pomorskie, pow. świecki)
   - ✓ **Wielki Lubień** – dom nr 47 (woj. kujawsko-pomorskie, pow. świecki, gm. Dragacz)
   - ✓ **Miłocin** – dom podcieniowy (woj. pomorskie, pow. gdański, gm. Cedry Wielkie)
   - ✓ **Lasowice Małe** – dom podcieniowy (woj. pomorskie, pow. malborski, gm. Malbork)
   - ✓ **Bystrze** – dom podcieniowy (woj. pomorskie, pow. malborski, gm. Miłoradz)

- ✓ **Żuławki** – zespół chałup, dom podcieniowy (woj. pomorskie, pow. nowodworski, gm. Stegna)
- ✓ **Krzywe Koło** – dom podcieniowy (woj. pomorskie, pow. tczewski, gm. Tczew)
- ✓ **Kępniewo** – zespół chałup i zagród (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski, gm. Markusy)
- ✓ **Stalewo** – dom podcieniowy (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski, gm. Markusy)

3. świątynie:
- ✓ **Mała Nieszawka** (woj. kujawsko-pomorskie, powiat toruński, gm. Wielka Nieszawka)
- ✓ **Kazuń Nowy** (woj. mazowieckie, pow. nowodworski, gm. Czosnów).
- ✓ **Elbląg** (ul. Garbary 12) – dom modlitwy, obecnie budynek mieszkalny (woj. warmińsko-mazurskie)
- ✓ **Elbląg** (ul. Warszawska) (woj. warmińsko-mazurskie)
- ✓ **Rozgart** (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski, gm. Gronowo Elbląskie)
- ✓ **Jezioro** (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski, gm. Markusy)
- ✓ **Nekielka** (woj. wielkopolskie, pow. wrzesiński, gm. Nekla)
- ✓ **Nowe Dwory** (woj. wielkopolskie, pow. czarnkowsko-trzcianecki, gm. Wieleń)

4. inne obiekty:
- ✓ **Szynych** – stela i obelisk mennonicki przy kościele katolickim (woj. kujawsko-pomorskie, pow. grudziądzki, gm. Grudziądz)
- ✓ **Wielki Lubień** – przeciwpowodziowy wał ziemny (woj. kujawsko-pomorskie, pow. świecki, gm. Dragacz)
- ✓ **Wielkie Stwolno** (dom nr 29) – szkoła mennonicka (woj. kujawsko-pomorskie, pow. świecki, gm. Dragacz)
- ✓ **Wiślina** – brama-dzwonnica przy byłym cmentarzu mennonickim (obecnie katolicki) (woj. pomorskie, pow. gdański, gm. Pruszcz Gdański)
- ✓ **Koźliny** (nr 116) – spichlerz (woj. pomorskie, pow. gdański, gm. Suchy Dąb)

✓ **Jazowa** – historyczny układ wsi: rzędówka przywałowa, zespół domów i zagród (woj. pomorskie, pow. nowodworski, gm. Nowy Dwór Gdański)
- ✓ **Walichnowy Małe** – kostnica na cmentarzu mennonickim (woj. pomorskie, pow. tczewski, gm. Gniew)
- ✓ **Różany** (Stacja Pomp) **–** parowa przepompownia (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski, gm. Gronowo Elbląskie)
- ✓ **Krzewsk** (nr 24) – obora z podcieniem (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski, gm. Markusy)
- ✓ **Ługi Ujskie** – historyczny układ wsi: rzędówka bagienna, zachowany krajobraz kulturowy, najstarsza w Wielkopolsce lokacja mennonicka (woj. wielkopolskie, pow. pilski, gm. Ujście)

stopień złoty:

1. **Chrystkowo** – zagroda (dom podcieniowy, suszarnia i przechowalnia owoców) – obecnie siedziba Ośrodka Dydaktyczno-Muzealnego Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego (woj. kujawsko-pomorskie, pow. świecki, gm. Gruczno)
2. **Mątawy** – świątynia, dom nr 52 – szkoła mennonicka i dom diakona, zespół chałup i zagród (woj. kujawsko-pomorskie, pow. świecki, gm. Nowe n. Wisłą)

3. **Wielka Nieszawka** – Olęderski Park Etnograficzny (planowany, do czasu powstania – cmentarz, wał przeciwpowodziowy) (woj. kujawsko-pomorskie, powiat toruński)
4. **Wilków nad Wisłą** – historyczny układ wsi: rzędówka luźna, liczne chałupy i zabudowania gospodarcze, cmentarz (woj. mazowieckie, pow. nowodworski, gm. Leoncin)
5. **Nowe Wymyśle** – świątynia, młyn, zespół chałup i zagród, cmentarz (woj. mazowieckie, pow. płocki, gm. Gąbin)
6. **Sady** – świątynia, cmentarz, zespół chałup i zagród (woj. mazowieckie, pow. płocki, gm. Słubice)
7. **Świniary** – zespół chałup i zagród, zachowany krajobraz kulturowy (woj. mazowieckie, pow. płocki, gm. Słubice)
8. **Gdańsk** (ul. Mennonitów 10) – świątynia i pastorówka (obecnie własność Kościoła Zielonoświątkowego) (woj. pomorskie)
9. **Trutnowy** (ul. Podcieniowa 7) – dom podcieniowy – obecnie siedziba Stowarzyszenia „Żuławy Gdańskie" (woj. pomorskie, pow. gdański, gm. Cedry Wielkie)
10. **Stogi Malborskie** – cmentarz, zespół chałup i zagród (woj. pomorskie, pow. malborski, gm. Malbork)
11. **Kącik** – historyczny układ wsi: rzędówka na terpach, zespół domów i zagród, budynek szkoły, zachowany krajobraz kulturowy (woj. pomorskie, pow. malborski, gm. Nowy Staw)
12. **Klecie** – dom podcieniowy (woj. pomorskie, pow. malborski, gm. Stare Pole)
13. **Nowy Dwór Gdański** (ul. Kopernika 17) Żuławski Park Historyczny – wystawa „Na polskim polderze. Z dziejów mennonitów – niderlandzkiej mniejszości religijnej" oraz lapidarium (woj. pomorskie)
14. **Marynowy** – zespół chałup i zagród, domy podcieniowe, mennonickie stele na cmentarzu katolickim (woj. pomorskie, pow. nowodworski, gm. Nowy Dwór Gdański)
15. **Stawiec** – cmentarz (woj. pomorskie, pow. nowodworski, gm. Nowy Dwór Gdański)
16. **Cyganek** – Cmentarz Jedenastu Wsi, lapidarium sepulkralne (woj. pomorskie, pow. nowodworski, gm. Nowy Dwór Gdański)
17. **Palczewo** – wiatrak (woj. pomorskie, pow. nowodworski, gm. Ostaszewo)
18. **Tujsk** – historyczny układ wsi: ulicówka przywałowa i ulicówka wodna, zespół chałup i zagród (woj. pomorskie, pow. nowodworski, gm. Stegna)
19. **Łaszka** – zespół chałup i zagród (woj. pomorskie, pow. nowodworski, gm. Sztutowo)
20. **Karwieńskie Błoto Pierwsze** – cmentarz (woj. pomorskie, pow. pucki, gm. Krokowa)
21. **Elbląg** Muzeum Archeologiczno-Historyczne – wystawa „Chata żuławska" (woj. warmińsko-mazurskie)
22. **Markusy** – domy i zabudowania gospodarcze, cmentarz (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski)
23. **Tropy Elbląskie** – zespół chałup i zagród, historyczny układ wsi: ulicówka wodna (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski, gm. Elbląg)
24. **Fiszewo** – Centrum Pamięci Kultury Mennonickiej (planowane, do czasu powstania – cmentarz) (woj. warmińsko-mazurskie, pow. elbląski, gm. Gronowo Elbląskie)
25. **Herburtowo** – świątynia i cmentarz (woj. wielkopolskie, pow. czarnkowsko-trzcianecki, gm. Wieleń.

PRZYJACIEL REGIONALNEJ PRACOWNI KRAJOZNAWCZEJ PTTK W BYDGOSZCZY

Załącznik Nr 2
Do protokołu Zarządu
z dnia 12.07.2017r.

Regulamin

1. Oddziałowa Komisja Krajoznawcza i Ochrony Przyrody (OKK i OP) R.O. PTTK „Szlak Brdy" oraz Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Bydgoszczy ustanawia Odznakę „ Przyjaciel Regionalnej Pracowni Krajoznawczej PTTK w Bydgoszczy".
2. Odznaka ma na celu promowanie i popularyzację działań RPK PTTK w Bydgoszczy.
3. Odznaka jest pięciostopniowa :
   - popularna- kolor zielony (otok)
   - brązowa, srebrna, złota
   - honorowa- kolor czerwony (otok)
4. Warunkiem zdobycia kolejnych stopni odznaki jest stosowanie się do punktacji zawartej w wykazie w odpowiedniej ilości dla poszczególnych stopni:

Stopień	Ilość punktów
Popularny	100
Brązowy	200
Srebrny	300
złoty	400
Honorowa	Za szczególne zasługi

   a. Każdy stopień powinien być zdobywany na podstawie kilku pozycji („Za co") zawartych w tabeli punktacji.
5. Weryfikacja prowadzona jest na podstawie potwierdzeń: administratora strony RPK PTTK Bydgoszcz, Kierownika RPK PTTK Bydgoszcz, listy obecności na spotkaniach Klubu Krajoznawczego - RPK PTTK Bydgoszcz, organizatorów wycieczek Klubu Krajoznawczego - RPK PTTK Bydgoszcz - OKK i OP.
6. Weryfikację prowadzi Kierownik RPK PTTK Bydgoszcz lub członek OKK i OP wskazany przez komisję. Kontakt Tel. 603 187 444 e-mail: **marekklain@gmail.com**
7. Ostateczna interpretacja należy do OKK i OP oraz RPK PTTK Bydgoszcz.

8. Odznaka zatwierdzona została przez Oddziałową Komisję Krajoznawczą i Ochrony Przyrody w dniu 17 lutego 2017r.
9. Odznaka zatwierdzona została przez Zarząd R. O. PTTK „Szlak Brdy" (Uchwała nr 1/IX/2017 z dnia 12.07.2017r.)

Punktacja

Za co	PKT
Polubienie strony RPK PTTK Bydgoszcz na facebooku	10
Udostępnienie postu ze strony RPK PTTK Bydgoszcz na facebooku	2
Polubienie postu, zdjęcia zamieszczonego na stronie RPK PTTK Bydgoszcz na Facebooku	2
Komentarz postu na stronie RPK PTTK Bydgoszcz na facebooku	3
Uczestnictwo w spotkaniu Klubu Krajoznawczego- RPK PTTK Bydgoszcz	5
Uczestnictwo w imprezie(wycieczka, rajd) Klubu Krajoznawczego- RPK PTTK Bydgoszcz	10
Prowadzenie prelekcji podczas spotkania Klubu Krajoznawczego- RPK PTTK Bydgoszcz	20
Organizacja wycieczki lub rajdu dla Klubu Krajoznawczego- RPK PTTK Bydgoszcz	30
Zdobycie dowolnego stopnia odznaki regionalnej prowadzonej przez nasz oddział (Młody Turysta Bydgoszczy, Przyjaciel Bydgoszczy, Miłośnik Brdy, Wędrownik Kujaw i Pomorza, Śladami Mennonitów w Polsce, Rajd Kolarski Województwa Kujawsko- Pomorskiego, „Znani Bydgoszczanie- Marian Rejewski", „Znani Bydgoszczanie- Józef Święcicki"	10
Przekazanie w formie darowizny wydawnictwa (książka, mapa, DVD itp.) o tematyce turystyczno-krajoznawczej do RPK PTTK Bydgoszcz	1
Wypożyczenie pozycji z księgozbioru RPK PTTK Bydgoszcz (członkowie PTTK)	3
Korzystanie z księgozbioru na miejscu	2
Przekazanie do zbiorów RPK PTTK Bydgoszcz zdjęcia (swojego autorstwa) o tematyce krajoznawczej z terenu naszego województwa (wymagane oświadczenie autora)	2
Przekazanie do zbiorów RPK PTTK Bydgoszcz zdjęcia (swojego autorstwa) przedstawiającego obiekt z kanonów odznak prowadzonych przez nasz oddział (wymagane oświadczenie autora)	3
Przekazanie do zbiorów RPK PTTK Bydgoszcz zdjęcia (swojego autorstwa) o tematyce krajoznawczej z terenu pozostałych województw (wymagane oświadczenie autora)	1

Pomysł i opracowanie Kierownik RPK PTTK Bydgoszcz- Marek Klain przy współpracy z OKKiOP

Bydgoszcz, styczeń 2017 rok
(nowelizacja załącznika 30.09.2019 r.)

Kierownik RPK przy pracy foto: H.W.

RAJD ROWEROWY WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Załącznik nr 3
Do Protokołu
Zarządu Oddziału
Z dnia 12.12.2017r.

§ 1

Dla spopularyzowania walorów krajoznawczo - turystycznych, dorobku i wartości historycznych województwa kujawsko-pomorskiego Regionalny Oddział PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy ustanawia regionalną odznakę kolarską „Rajd Rowerowy Województwa Kujawsko- Pomorskiego".

§ 2

Odznakę może zdobyć każdy turysta, który ukończył 10 lat, z tym, że turyści niepełnoletni mogą pokonywać trasę tylko pod opieką osób dorosłych.

§ 3

Zdobycie odznaki polega na przejechaniu trasy podanej w załączniku, zwiedzeniu obiektów krajoznawczo - turystycznych znajdujących się na trasie i uzyskaniu potwierdzeń tego przejazdu w wyznaczonych punktach kontrolnych.

§ 4

Jazdę rowerem można rozpocząć w dowolnej miejscowości i kontynuować ją w dowolnym kierunku, jak również odbywać etapami, pokonywanymi w dowolnym czasie, jednak z zachowaniem warunku przejazdu odcinków trasy między punktami kontrolnymi.

§ 5

Potwierdzenia odcinków przejechanych tras i przejazdów przez punkty kontrolne należy dokonywać w specjalnie do tego celu przeznaczonej "KSIĄŻECZCE WYCIECZEK KOLARSKICH" lub samodzielnie opracowanej kronice, która musi zawierać daty, trasy wycieczek, zwiedzane miejscowości z potwierdzeniem pobytu.

§ 6

Długość odcinka przejechanego na rowerze w ciągu jednego dnia musi wynosić, co najmniej 15 km.

§ 7

Przejechana trasa może być jednocześnie zaliczona do KOT oraz do "Rajdu Dookoła Polski" zgodnie z obowiązującymi dla tych odznak regulaminami.

§ 8

Turysta po odbyciu całej trasy przedstawia „Książeczkę Wycieczek Kolarskich" do weryfikacji na adres: PTTK „Szlak Brdy" Oddział Regionalny, ul. Sienkiewicza 1/I 85-037 Bydgoszcz z dopiskiem „Rajd Rowerowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego".

§ 9

Turyści, którym przyznano odznakę wykupują ją w siedzibie Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdy".

§ 10

Ostateczna interpretacja niniejszego regulaminu przysługuje Zespołowi Weryfikacji ww. odznaki „BKTR Gryf" przy R. O. PTTK „Szlak Brdy".

§ 11

Regulamin zatwierdzony został na podstawie Uchwały Zarządu R.O. PTTK „Szlak Brdy" Nr **3/IX/2017** z dnia **12.12.2017r.** i obowiązuje od dnia uchwalenia.

Załącznik

Liczby umieszczone między nazwami miejscowości oznaczają odległości między nimi. Miejscowości napisane; dużymi literami są punktami kontrolnymi, w których należy uzyskać potwierdzenie pobytu (odcisk pieczątki z nazwą miejscowości).

Trasa:

GRUDZIĄDZ – 18 – Rogoźno – 15 – ŁASIN – 10 – Lisnowo – 5 – Płowężek – 10 – JABŁONOWO POMORSKIE – 14- Bobrowo – 14 – BRODNICA – 18 – ŚWIEDZIEBNIA – 24 – RYPIN – 12 – Rogowo k/Rypina – 16 – SKĘPE – 16 – Tłuchowo – 17 – DOBRZYŃ n/Wisłą – 23 – WŁOCŁAWEK – 10 – Wistka Królewska – 22 – BARUCHOWO – 12 – LUBIEŃ KUJAWSKI – 11 – Chodecz – 20 – IZBICA KUJAWSKA – 26 – PIOTRKÓW KUJAWSKI – 20 – KRUSZWICA – 15 – Strzelno – 17 – MOGILNO – 37 – JANOWIEC WIELKOPOLSKI – 20 – ŻNIN – 26 – KCYNIA – 26 – SADKI – 26 – WIĘCBORK – 15 – Sępólno Krajeńskie – 10 – KAMIEŃ KRAJEŃSKI – 17 – Kęsowo – 12 – TUCHOLA – 26 – ŚLIWICE – 16 – Osie – 35 – NOWE – 9 – Mątawy – 39 - GRUDZIĄDZ

Łączna długość trasy: 690-700 km.

ZNANI BYDGOSZCZANIE - MARIAN REJEWSKI

Załącznik nr 3
Do Protokółu Zarządu
z dnia 17.04.2018 r.

Regulamin

1. Regionalna Pracownia Krajoznawcza oraz Oddziałowa Komisja Krajoznawcza i Ochrony Przyrody R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy ustanawiają Regionalną Odznakę Krajoznawczą „Znani Bydgoszczanie- Marian Rejewski".
2. Jest to pierwsza odznaka z cyklu „Znani Bydgoszczanie".
3. Odznaka ma na celu poznanie i przybliżenie sylwetki znanego polskiego matematyka i kryptologa oraz miejsc w Bydgoszczy z nim związanych.
4. Odznaka jest jednostopniowa i można ją zdobywać po ukończeniu 10 roku życia.
5. Warunkiem zdobycia odznaki jest odwiedzenie 10 miejsc na terenie Bydgoszczy związanych z Marianem Rejewskim do wyboru spośród zawartych w załączniku.
6. Dopuszczalne jest odwiedzenie innych miejsc na terenie Bydgoszczy, związanych z Marianem Rejewskim, pod warunkiem udokumentowania tego (artykuł z prasy, zdjęcie, kopia dokumentu archiwalnego itp.).
7. Dokumentację zwiedzanych obiektów należy prowadzić samodzielnie w dowolnej formie, jednak musi ona zawierać podstawowe dane osobowe zdobywającego odznakę, daty zwiedzania obiektów oraz ich potwierdzenia.
8. Potwierdzeniem zwiedzenia może być odcisk pieczęci obiektu, bilet wstępu do muzeum, fotografia zwiedzającego na tle lub w obiekcie, potwierdzenie przez członka kadry PTTK (instruktora, przodownika, przewodnika turystycznego, organizatora turystyki, opiekuna SKKT itp.).
9. Weryfikacji dokonuje i odznakę przyznaje zespół weryfikacyjny regionalnych odznak krajoznawczych przy R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy.
10. Ostateczna interpretacja regulaminu należy do Oddziałowej Komisji Krajoznawczej i Ochrony Przyrody oraz RPK przy R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy.
11. Niniejszy regulamin wraz z załącznikiem odznaki został zatwierdzony przez Zarząd R.O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy Uchwałą nr **9/IX/2018** z dnia **17.04.2018r**. i wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia.

Załącznik

1. Ławeczka Mariana Rejewskiego - ul. Gdańska.
2. Tablica na budynku w którym w latach 1946-1962 mieszkał M. Rejewski - ul. Dworcowa 10.
3. Ul. Mariana Rejewskiego.
4. Mural na szczycie kamienicy - ul. Gdańska 10.
5. Tablica na budynku, w którym mieszkał M. Rejewski - ul. Gdańska 10.
6. Tramwaj Swing „Marian Rejewski".
7. Tablica na budynku LO nr 1 (tutaj w 1923 roku M. Rejewski zdał maturę)-Plac Wolności.
8. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. M. Rejewskiego - ul. M. Skłodowskiej 4.
9. Szkoła Podstawowa im. Mariana Rejewskiego - Białe Błota ul. Centralna 27
10. Bydgoska Fabryka Kabli , w której pracował Marian Rejewski - ul. Fordońska.
11. Tablica na budynku, w którym urodził się M. Rejewski - ul. Wileńska 6.
12. Zespół Szkół nr 24 im. Mariana Rejewskiego- Osowa Góra - ul. Puszczykowa 11.
13. Tablica na ścianie obok Muzeum Wojsk Lądowych - ul. Czerkaska 2.
14. Muzeum Wojsk Lądowych - Wystawa poświęcona Enigmie i M. Rejewskiemu.
15. Instytut Matematyki - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Pl. Weyssenhoffa 11-
    Aula im. Mariana Rejewskiego

Pomysł i realizacja Marek Klain i Piotr Kluszczyński. Bydgoszcz sierpień 2017 rok
(Nowelizacja załącznika 30.09.2019r.)

MARIAN REJEWSKI
ENIGMA
O K PTTK "ZNANI BYDGOSZCZANIE"
SZLAK BRDY

Foto: H.R.

ZNANI BYDGOSZCZANIE - JÓZEF ŚWIĘCICKI

Załącznik nr 4
Do Protokółu Zarządu
z dnia 09.05.2019 r.

Regulamin

1. Regionalna Pracownia Krajoznawcza oraz Oddziałowa Komisja Krajoznawcza i Ochrony Przyrody R. O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy ustanawiają Regionalną Odznakę Krajoznawczą „Znani Bydgoszczanie - Józef Święcicki".
2. Jest to druga odznaka z cyklu „Znani Bydgoszczanie".
3. Odznaka ma na celu poznanie i przybliżenie sylwetki „Budowniczego Bydgoszczy", obiektów architektury jego autorstwa oraz miejsc w Bydgoszczy i okolicach z nim związanych i jemu poświęconych
4. Odznaka jest trzystopniowa brązowa, srebrna i złota, można ją zdobywać po ukończeniu 10 roku życia.
5. Warunkiem zdobycia odznaki w stopniu brązowym jest zwiedzenie zgodnie z załącznikiem 10 istniejących budynków na terenie Bydgoszczy autorstwa J. Święcickiego oraz 2 obiektów oznaczonych jako pozostałe.
6. Warunkiem zdobycia odznaki w stopniu srebrnym jest zwiedzenie zgodnie z załącznikiem 15 istniejących budynków na terenie Bydgoszczy autorstwa J. Święcickiego, dokładne opisanie jednej ze zwiedzanych kamienic z udokumentowaniem za pomocą zdjęć najciekawszych elementów sztukatorskich oraz 3 obiektów oznaczonych jako pozostałe.
7. Warunkiem zdobycia odznaki w stopniu złotym jest zwiedzenie zgodnie z załącznikiem 20 istniejących budynków na terenie Bydgoszczy autorstwa J. Święcickiego, dokładne opisanie dwóch ze zwiedzanych kamienic z udokumentowaniem za pomocą zdjęć najciekawszych elementów sztukatorskich, udział w jednej z wycieczek organizowanych przez R. O. PTTK „Szlak Brdy" śladami Józefa Święcickiego oraz zwiedzenie minimum jednej kamienicy autorstwa ww. położonej poza Bydgoszczą.
8. Dopuszczalne jest zwiedzenie innych miejsc na terenie Bydgoszczy, związanych z Józefem Święcickim, pod warunkiem udokumentowania tego (artykuł z prasy, zdjęcie, kopia dokumentu archiwalnego itp.).
9. W załączniku wymienione są głównie istniejące budynki o najciekawszym wystroju architektonicznym.
10. Dokumentację zwiedzanych obiektów należy prowadzić samodzielnie w dowolnej formie, jednak musi ona zawierać podstawowe dane osobowe zdobywającego odznakę, daty zwiedzania obiektów oraz ich potwierdzenia.

11. Potwierdzeniem zwiedzenia może być odcisk pieczęci obiektu, fotografia zwiedzającego na tle lub w obiekcie, potwierdzenie przez członka kadry PTTK (instruktora, przodownika, przewodnika turystycznego, organizatora turystyki, opiekuna SKKT itp.).
12. Weryfikacji dokonuje i odznakę przyznaje zespół weryfikacyjny regionalnych odznak krajoznawczych przy R. O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy.
13. Ostateczna interpretacja regulaminu należy do Oddziałowej Komisji Krajoznawczej i Ochrony Przyrody oraz RPK przy R. O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy.
14. Niniejszy regulamin wraz z załącznikiem odznaki został zatwierdzony przez Zarząd R. O. PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy Uchwałą nr **18/IX/2019** z dnia **09.05.2019r**. i wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia.

Załącznik
budynki:
1. Aleja Mickiewicza 17- willa J. Święcickiego z 1906r.
2. Plac Wolności 1- kamienica narożna z 1897r.
3. Bolesława Chrobrego 15- kamienica z 1895r.
4. Chocimska 1- kamienica narożna z budynkiem gospodarczym z 1988r.
5. Chocimska 5- kamienica z 1891r.
6. Augusta Cieszkowskiego 4- kamienica z 1900r.
7. Augusta Cieszkowskiego 8- kamienica z 1899r.
8. Augusta Cieszkowskiego 11- kamienica z 1899r.
9. Augusta Cieszkowskiego 17- kamienica z 1897r.
10. Dworcowa 4- kamienica z 1887r.
11. Dworcowa 39- kamienica narożna z 1890r.
12. Dworcowa 54- kamienica z 1894r.
13. Gdańska 14- hotel „Pod Orłem" z 1893r.
14. Gdańska 30- kamienica narożna z 1895r.
15. Gdańska 36- kamienica z 1899r.
16. Gdańska 63/ Cieszkowskiego 2- kamienica narożna z 1896r.
17. Gdańska 64- kamienica z 1889r.
18. Gdańska 69- kamienica z 1897r.
19. Gdańska 86- kamienica z 1887-1889r.
20. Gdańska 88- willa z 1889r.
21. Gdańska 90- willa z 1889r.
22. Gdańska 92-94- kamienica z 1890r.
23. Gdańska 93- kamienica z zabudową z 1896r.
24. Gdańska 96- kamienica z 1892r.
25. Gdańska 101- kamienica z 1893r.
26. Gdańska 113- kamienica narożna z 1886r.
27. Gdańska 115- kamienica z zabudową z 1886r.
28. Gdańska 137- kamienica z zabudową z 1887r.
29. Jagiellońska 69- willa z 1903r.
30. Księdza Hugona Kołłątaja 5- kamienica z budynkiem gospodarczym z 1897r.
31. Kujawska 4- willa z 1890r.
32. Piotra Skargi 3- willa z 1887r.
33. Pomorska 5- kamienica narożna z 1896r.
34. Pomorska 48- kamienica narożna z 1896r.

35. Poznańska 4- kamienica z 1889r.
36. Stary Port 1-3- kamienica narożna z 1894r.
37. Śniadeckich 30- kamienica z 1890r.
38. Śniadeckich 42- kamienica narożna z 1883r.
39. Śniadeckich 46- kamienica z zabudową gospodarczą z 1882r.
40. Świętojańska 3- kamienica z 1893r.
41. Świętojańska 5- kamienica z 1890r.
42. Wełniany Rynek 7- kamienica z 1889r.
43. Zduny 11- kamienica z 1896r.

pozostałe:
1. Grób Józefa Święcickiego na cmentarzu nowofarnym
2. Tablica poświęcona J. Święcickiemu- ul. Cieszkowskiego 1/ róg ul. Gdańskiej 63
3. Mural poświęcony J. Święcickiemu- ul. Cieszkowskiego
4. Wiadukt im. J. Święcickiego- ul. Gdańska
5. Tramwaj Józef Święcicki

Pomysł i realizacja Marek Klain i Hanna Ryszewska. Bydgoszcz styczeń 2019 rok

Foto: H.R.

REGIONALNY ODDZIAŁ PTTK „SZLAK BRDY”

Regionalny Oddział PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy powstał 18 października 1991 roku jako oddział środowiskowy Polskiego Towarzystwa Turystyczno- Krajoznawczego. Inicjatorami jego powstania byli członkowie kadry programowej PTTK: przodownicy turystyki kwalifikowanej, przewodnicy turystyczni oraz liczna grupa krajoznawców.

W swoich założeniach oddział prowadził działalność gospodarczą, głównie stanice wodne na Brdzie i Wdzie, spływy kajakowe, obsługę przewodnicką oraz programową, polegającą na organizacji działalności kół i klubów w różnych dziedzinach turystyki i krajoznawstwa.

Obecnie siedziba oddziału mieści się w Bydgoszczy przy ul. Sienkiewicza 1/I. Najliczniejszym i najaktywniejszym klubem w oddziałowej działalności programowej jest KTP „Wędrownik". Drugim, co do liczebności, klubem jest Turystyczny Klub Seniora. Mamy również dwa kluby rowerowe: Bydgoski Klub Turystyki Rowerowej „Gryf" oraz terenowy Klub Miłośników Roweru „Cyklista" w Chojnicach. Nie można też pominąć Klubu Turystyki Górskiej „Trawers". Ważną dla oddziału i krajoznawstwa jest działalność Klubu Krajoznawczego, który razem z RPK PTTK organizuje obecnie comiesięczne spotkania w Sali klubowej, połączone z projekcją filmów lub prelekcjami o tematyce turystyczno-krajoznawczej oraz wycieczki krajoznawcze. W oddziale działają również dwa koła: Koło Turystyczne „Fordon", a także „Koło Przewodników Turystycznych i Pilotów Wycieczek". Pracę klubów oraz kół wspierają: „Oddziałowa Komisja Krajoznawcza i Ochrony Przyrody" oraz „Oddziałowa Komisja Turystyki Pieszej". Obydwie komisje pracują wspólnie w ramach „Oddziałowego Forum Pieszo- Krajoznawczego". Pozwala to na współpracę w organizowaniu imprez przez kadrę programową zrzeszoną w naszym oddziale. Prace znakarskie szlaków pieszych nizinnych, administrowanych przez oddział, wykonuje Grupa Znakarska KP-2. Ostatnią komisją jest „Oddziałowa Komisja Odznaczeń", która zajmuje się głównie opiniowaniem wniosków na wyróżnienia aktywnych działaczy zrzeszonych w naszym oddziale.

Oddział skupia w swoich szeregach wyszkoloną kadrę w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa, specjalistów m.in. szkolących młodsze pokolenia. Dzięki temu udzielane są również specjalistyczne konsultacje osobom piszącym prace magisterskie, dyplomowe, semestralne itp. Działania te wspierane są zasobami biblioteki Regionalnej Pracowni Krajoznawczej. Księgozbiór powiększany jest co roku, dzięki dofinansowaniu Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, darowiznom od Urzędów Miast, Gmin i Powiatów, a także muzeów i osób prywatnych.

M.K.

REGIONALNA PRACOWNIA KRAJOZNAWCZA

Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK w Bydgoszczy funkcjonuje obecnie przy Regionalnym Oddziale PTTK „Szlak Brdy" w Bydgoszczy. Swoją siedzibę zmieniała wiele razy; od Alei Ossolińskich (jeszcze w strukturach ZW PTTK), przez ul. Gdańską 9, potem Gdańską18, do Sienkiewicza 1/I. Zbiory pracowni mieszczą się w sali klubowej oddział Książki przechowywane są na regałach (zabezpieczonych roletami) z podziałem na województwa oraz tematycznie (np.: architektura, przyroda, regiony Polski, słowniki itp.) Zbiór map topograficznych przechowywany jest w specjalnych szufladach (ok. 1000 egz.). Księgozbiór udostępniony jest do wypożyczeń dla członków PTTK oraz studentów, a także dla zainteresowanych, do korzystania na miejscu w czytelni.

Od 2009 roku księgozbiór jest w trakcie opracowywania w programie „Biblioteka Publiczna" Progmana (do systemu wprowadzono już 5664 opisów katalogowych oraz 8533 rekordów według stanu na dzień 25.09.2019 r. Są to: 6810 książek, 488 map turystyczno - krajoznawczych oraz planów, 1139 czasopism, 2 filmy VIDEO, 60 nośników cyfrowych, a także 34 prac, maszynopisów i rękopisów.) W bibliotece znajdują się także prace magisterskie i dyplomowe o naszym regionie oraz tematyce turystyczno-krajoznawczej, napisane przez studentów bydgoskich wyższych uczelni. Mamy także zbiór multimediów na kasetach VHS oraz płytach CD i DVD. Na opracowanie czekają zdjęcia, karty pocztowe oraz kroniki kół i klubów.

Pracownia współpracuje z Klubem Krajoznawczym oraz Oddziałową Komisją Krajoznawczą i Ochrony Przyrody m. in. przy promowaniu i weryfikacji odznak krajoznawczych, takich jak:

- Odznaka Krajoznawcza Województwa Kujawsko- Pomorskiego
- Wędrownik Kujaw i Pomorza
- Miłośnik Brdy
- Śladami Mennonitów w Polsce
- Przyjaciel Bydgoszczy

- Młody Turysta Bydgoszczy
- Przyjaciel RPK PTTK Bydgoszcz
  oraz dwóch nowych odznak z cyklu: „ Znani Bydgoszczanie"
- „… Marian Rejewski"
- „… Józef Święcicki",

a także odznaki
- Turysta Przyrodnik

Pracownia współpracuje też z Oddziałową Komisją Turystyki Pieszej.

LP	Data szkolenia	Miejsce szkolenia
1.	10 - 11.09. 2009 r.	Warszawa
2.	12 - 15.05. 2010 r.	Gdańsk
3.	06 - 10.04. 2011 r.	Kraków
4.	17 - 20.05. 2012 r.	Kalisz
5.	04 - 06.04. 2014 r.	Łódź
6.	15- 19. 04. 2015 r.	Supraśl- Białystok
7.	14-17. 04. 2016 r.	Bukowiec- Jelenia Góra
8.	25- 28.05. 2017 r.	Olsztyn
9.	24- 27. 05.2018 r.	Wrocław
10.	15- 19. 05.2019 r.	Poznań- Stęszew

Praktycznie co roku Kierownik RPK uczestniczy w szkoleniach Kierowników RPK PTTK. Prowadzone są porady turystyczno- krajoznawcze, głównie w formie elektronicznej i telefonicznej, dla turystów i krajoznawców zainteresowanych zdobywaniem głównie regionalnych odznak krajoznawczych.

W „Sali Klubowej", w ramach spotkań kół i klubów, prowadzone są prelekcje w oparciu o fotografie i filmy, spotkania z ciekawymi ludźmi i ich pasjami. Tematyka obejmuje zazwyczaj dziedziny turystyki i krajoznawstwa, a czasem również sztuki i architektury.

Pracownia posiada : 2 laptopy, rzutnik multimedialny, rzutnik do slajdów oraz dwie drukarko-kopiarki ze skanerem, w tym jedną laserową. Na stronie Oddziałowej Komisji Krajoznawczej i Ochrony Przyrody, poza prezentacją, znajduje się katalog części zbiorów opracowany w programie Excel.

Kierownikiem RPK PTTK w Bydgoszczy jest Instruktor Krajoznawstwa Polski Marek Klain. Stałymi współpracownikami pracowni są Instruktorzy Krajoznawstwa Regionu PTTK: Hanna Ryszewska oraz Piotr Kluszczyński. Wszyscy pracują społecznie.

Od 2015 roku kierownik RPK prowadzi stronę internetową na facebooku. Strona cieszy się dużym zainteresowaniem, a posty udostępniane są na stronie fb. „Regionalne Pracownie Krajoznawcze". Stronę polubiły łącznie 222 osoby. (Stan na 30.09.2019r.)

M.K.

Spis treści

1. Wstęp 3

2. Odznaki regionalne R. O. PTTK „Szlak Brdy” w Bydgoszczy „WĘDROWNIK KUJAW I POMORZA” 4

3. ZAŁĄCZNIK DO REGULAMINU REGIONALNEJ ODZNAKI TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZEJ „WĘDROWNIK KUJAW I POMORZA” 6

4. PRZYJACIEL BYDGOSZCZY 9

5. „MŁODY TURYSTA BYDGOSZCZY” 14

6. MIŁOŚNIK BRDY 15

7. ŚLADAMI MENNONITÓW W POLSCE 16

8. PRZYJACIEL REGIONALNEJ PRACOWNI KRAJOZNAWCZEJ PTTK W BYDGOSZCZY 20

9. RAJD ROWEROWY WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO 22

10. ZNANI BYDGOSZCZANIE - MARIAN REJEWSKI 24

11. ZNANI BYDGOSZCZANIE - JÓZEF ŚWIĘCICKI 26

12. REGIONALNY ODDZIAŁ PTTK „SZLAK BRDY” 29

13. REGIONALNA PRACOWNIA KRAJOZNAWCZA 30

SZLAK BRDY

Informator dofinansowany przez:
ZG PTTK w Warszawie

Druk informatora:
Skalski druk Poligrafia
skalskidruk@gmail.com

ISBN 978-83-955741-0-8